

zonder onderscheid van klasse of richting. Na deze woorden werd de burgemeester door de menigte een enthousiaste ovatie gebracht. Op verzoek van burgemeester Gaarlandt speelde het muziekkorps daarop het Wilhelmus. Op het stadhuis waren de vorige dag ook nog aanwezig de burgemeesters van Schoonhoven en Reeuwijk, de heeren Mr. F.L.J.E. Rambonnet en L.J. Lucasse.

In de gemeenteraad hadden in 1927 zitting:

P. Bokhoven, mevr. J.N. van Dantzig-Melles, J.A. Donker, A.D. Fokkers Jz., A. Heerkens, Dr. A.C.A. Hoffman, J.G.C. Kamphuizen, C.H. Koemans, F.L.J. Lafeber, W.J. Middelweerd, P.D. Muylwijk, L. Overhand, J.G. Potharst, J.H. Prevoo, B.C. de Raadt, mevr. A.E.H. Riesz-Noothoven van Goor, W. Sanders, K.R. van Staal, T. van Vliet, P.A. Vingerling en A. van Wijnen.

Het college van B en W bestond uit:

Ulbo J. Mijs (burgemeester tot 1 mei), E.G. Gaarlandt (burgemeester vanaf 1 mei), P.D. Muylwijk, J.A. Donker, C.H. Koemans, F.L.J. Lafeber, K.R. van Staal.

H.A. van Dolder-de Wit

Een onderzoek naar de Goudse sigarenindustrie

Nadat in Kampen, in 1826, de eerste sigarenfabriek van ons land werd gesticht, verspreidde deze vorm van industrie zich vrij snel over het gehele land. De belangrijkste centra, waar de sigarenindustrie aanvankelijk tot ontwikkeling kwam, waren de grotere steden in het westen van ons land. Na de verbetering van allerlei vervoersmogelijkheden, met name na de eeuwwisseling, nam het zuiden en zuid-oosten van ons land sterk in betekenis toe en komt juist daar de sigarenindustrie sterk op. In 1821 schijnt er al een Gouwenaar te zijn geweest, die konstateerde dat de pijpenindustrie in Gouda ten gronde zou gaan aan het in de mode komen van sigaren roken.

Oudmuseumdirecteur dr. Jan Schouten deelt in zijn boek 'Van Sluis tot Sluis' mee, dat in 1865 voor het eerst sprake was van een Goudse sigarenfabriek. Al in 1871 zouden er zo'n 20 sigarenfabriekjes geweest moeten zijn. Eén daarvan had zelfs 140 sigarenmakers in dienst.

In april-1873 werden de Goudse sigarenfabrikanten bij een omvangrijk arbeidsconflict betrokken. Naar aanleiding van een loonactie, begonnen bij de Amsterdams sigaren-

fabriek Bergman Carels, lieten de sigarenfabrikanten in de belangrijkste centra, waaronder dus ook Gouda, via advertenties in de krant weten, dat vakbondsleden voortaan uitgesloten zouden zijn. Daarmee werd in één klap de op één na eerste vakorganisatie vernietigd. Om hun werk te behouden, waren ze dus gedwongen hun lidmaatschap op te zeggen of ergens anders werk te zoeken. Of ook de Goudse sigarenmakers in staking gingen is (nog) niet bekend. Wel was bekend dat in totaal circa 1500 sigarenmakers het werk hadden neergelegd en dat de sigarenproductie met 5 miljoen stuks per week was teruggelopen.

Nog geruime tijd na de Tweede Wereldoorlog bestonden in Gouda sigarenfabriekjes. Sommige hadden 30 man personeel, maar de meeste bedrijfjes waren klein. Door de snelle mechanisering in de sigarenindustrie, verdween deze vorm van industrie heel snel. De sigarenproductie is momenteel geconcentreerd in een tiental grote bedrijven, waarvan de meeste in handen zijn van grote multi-nationale tabaksconcerns. De sigarenindustrie heeft dus om en nabij zo'n 150 jaar een vrij belangrijke rol gespeeld. Waarschijnlijk ook in Gouda. Wie heeft er belangstelling om mee te doen aan een werkgroepje om een onderzoek naar de Goudse tabaks- en vooral de -sigarenindustrie op te zetten? Degene, die interesse heeft, kan met mij contact opnemen: Bert Bohnen, Magalhaeslaan 24, tel.: 20564.

EXCURSIE

Op zaterdag 12 oktober 1985 ging de excursie van 'Die Goude' naar Amerongen. Tijdens de rit langs de Meije brak de zon door en over de weilanden hing een lichte mist. Tezamen zorgde dit voor een fantastische sfeer. Gedurende de gehele tocht gaf excursieleider M. van Hoogstraten tekst en uitleg over o.a. de zomerhuizen van de boerderijen, molens etc.. Via Haarzuilens en langs Utrecht werd Amerongen bereikt. Na de koffie werd, onder leiding van een gids, het slot bezichtigd. Na deze rondleiding ging de tocht verder naar Rhenen, waar de Cunerakerk werd bekeken. Na een goede lunch leidde de heer Van Hoogstraten de groep langs de Linge en door verschillende kleine dorpjes over een smalle weg naar Leerdam. Het uitzicht onderweg was geweldig. Vanuit Leerdam ging de tocht rechtstreeks terug naar Gouda.

R.F. Stijnis